

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΟΧΗΣ & ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.: 171 Υ

Για τη Διοικητική Υποστήριξη
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

Ταχ. Δ/νση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Α. Στεφάνου
Τηλέφωνο: 213151.6056
e-mail: ypertns@ypakp.gr

ΚΟΙΝ.: Πολιτική Γραμματεία Υπουργού
Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

ΘΕΜΑ: «Παράνομη η λειτουργία πολλών οίκων ευγηρίας στη χώρα».

ΣΧΕΤ.: Η αριθ. πρωτ. 2848/26-01-2024 Ερώτηση.

Σε απάντηση της παραπάνω Ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή από το βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Χήτα, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Α. Οι Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΜΦΗ) αποτελούν δομές κλειστής κοινωνικής φροντίδας ηλικιωμένων, αυτοεξυπηρετούμενων και μη, και λειτουργούν με τη μορφή Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (όταν ιδρύονται από φιλανθρωπικά σωματεία, την Εκκλησία κ.λπ.) ή κερδοσκοπικού χαρακτήρα (όταν ιδρύονται από ιδιώτες). Μικρός αριθμός Μονάδων λειτουργεί από τους ΟΤΑ α' βαθμού είτε ως δημοτικά ΝΠΔΔ είτε ως παραρτήματα δημοτικών ΝΠΔΔ.

Το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο για την ίδρυση και λειτουργία ΜΦΗ, καθώς και για τη συνεχή παρακολούθηση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους περιθαλπόμενους προσδιορίζεται με τις διατάξεις του ν. 2345/1995 (Α' 213), όπως ισχύει και της αριθ. Π1γ/οικ. 81511/2007 υπουργικής απόφασης (Β' 1136).

Σκοπός των ΜΦΗ είναι να εξασφαλίζουν στους περιθαλπόμενους ηλικιωμένους τόσο την υγιεινή διαμονή, επαρκή διατροφή, συνεχή φροντίδα, τακτική παρακολούθηση κ.λπ. όσο και την ψυχαγωγία και την ψυχολογική υποστήριξη που χρειάζονται, ανάλογα με την ηλικία, κατάσταση και περίπτωση του περιθαλπόμενου, σύμφωνα με την παρ. 1β του άρθρου 1 της προαναφερόμενης υπουργικής απόφασης.

Για τη νόμιμη λειτουργία ΜΦΗ απαιτείται η έκδοση άδεια ίδρυσης και λειτουργίας από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας των

Διανομή μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με ΑΠ:27923 από ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ με UID: 65e71201b82f33e976caf261
στις 11/04/24 13:54

Σελίδα 1 από 6

Περιφερειών της χώρας, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995, όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 100 του ν. 5041/2023 (Α' 87).

Σημειώνεται ότι οι ως άνω νομοθετικές ρυθμίσεις αυστηροποίησαν την ισχύουσα νομοθεσία και ειδικότερα το άρθρο 2 του ν. 2345/1995 αναφορικά με τις επιβαλλόμενες κυρώσεις. Ειδικότερα, με τις παρ. 3 έως 6 του εν λόγω άρθρου, όπως ισχύουν, προβλέπεται ότι:

«3. Αν διαπιστωθεί λειτουργία Μονάδας, χωρίς την προβλεπόμενη άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, εκδίδεται απόφαση διακοπής της λειτουργίας της από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, που εκτελείται αμελλητί από την οικεία αστυνομική αρχή. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς την απόφαση διακοπής της λειτουργίας, οι υπεύθυνοι τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους. Στον φορέα ή ιδιώτη που ασκεί τις δραστηριότητες της παρ. 1 του άρθρου 1 χωρίς άδεια, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, που εισπράττεται κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

4. Εάν διαπιστωθεί λειτουργία Φορέα ή Μονάδας κατά παράβαση των κανόνων που διέπουν τη λειτουργία τους, κατά περίπτωση, καθώς και των προϋποθέσεων, με βάση τις οποίες τους έχει χορηγηθεί η σχετική άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, τάσσεται από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη προθεσμία για συμμόρφωση εντός τριών (3) μηνών από τη διαπίστωση της παράβασης και παράλληλα επιβάλλεται, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης, πρόστιμο ύψους πεντακοσίων (500) έως εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, εισπραττόμενο κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων. Αν η ανωτέρω προθεσμία συμμόρφωσης παρέλθει άπρακτη ή αν, μετά τη συμμόρφωση, διαπιστωθεί η ίδια παράβαση εντός τριών (3) ετών από την αρχικώς διαπιστωθείσα, επιβάλλεται νέο πρόστιμο, διπλάσιο του αρχικώς επιβληθέντος, εισπραττόμενο κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

5. Αν από τις διαπιστούμενες σύμφωνα με την παρ. 4 παραβάσεις προκύπτει ότι δεν εξασφαλίζεται ανεκτό επίπεδο περίθαλψης και μεταχείρισης των ωφελούμενων είναι δυνατόν, πλέον της επιβολής προστίμου, να αποφασίζεται η διακοπή της λειτουργίας της Μονάδας με την ανάκληση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας της και παράλληλα παραπέμπονται τα σχετικά στοιχεία στον αρμόδιο εισαγγελέα για την εξέταση των ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών των υπευθύνων. Την ανακλητική απόφαση του προηγούμενου εδαφίου δύναται να εκδίδει και το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων», νυν Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

5Α. Τα μέλη του εκτελεστικού διοικητικού οργάνου του Φορέα ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τον Φορέα για τα πρόστιμα της παρ. 5. Η ευθύνη αυτή δεν υφίσταται αν το μέλος του εκτελεστικού διοικητικού οργάνου αποδείξει ότι κατέβαλε κατά την άσκηση των καθηκόντων του τη δέουσα επιμέλεια. Η επιμέλεια αυτή κρίνεται με βάση και την ιδιότητα κάθε μέλους και τα

καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί κατά τον νόμο, το καταστατικό ή με απόφαση των αρμόδιων διοικητικών οργάνων.

6 α) Όταν οι διαπιστώσεις των παρ. 4 και 5 αφορούν σε προνοιακές Μονάδες που λειτουργούν Φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που υπάγονται στον ιδιωτικό τομέα, και σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, ιδίως άμεσου κινδύνου για τη σωματική ή την ψυχική υγεία των ωφελούμενων του Φορέα, ο Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας δύναται με απόφασή του να αντικαθιστά προσωρινώς τα όργανα της διοίκησης του Φορέα, τάσσοντας στην προσωρινή Διοίκηση συγκεκριμένα καθήκοντα και προθεσμία για την κίνηση της καταστατικής διαδικασίας για ανάδειξη νέας διοίκησης του Φορέα, ικανής να εξασφαλίσει την εύρυθμη και σύννομη λειτουργία της Μονάδας που διαχειρίζεται το μη κερδοσκοπικό νομικό πρόσωπο. Η προθεσμία για την εκλογή της νέας διοίκησης δεν δύναται να υπερβαίνει το ένα (1) έτος από τον ορισμό της προσωρινής διοίκησης.

Εάν η προθεσμία που έχει ταχθεί στην προσωρινή διοίκηση με την απόφαση του πρώτου εδαφίου λήξει, χωρίς να έχει καταστεί δυνατή η ανάδειξη νέας διοίκησης που να εξασφαλίζει την εύρυθμη και σύννομη λειτουργία των προνοιακών Μονάδων και εφόσον η ορισθείσα προσωρινή διοίκηση έχει επιτύχει τη διασφάλιση επαρκούς επιπέδου περίθαλψης και μεταχείρισης των ωφελουμένων, η προθεσμία που έχει ταχθεί παρατείνεται για ίσο χρονικό διάστημα. Αντίστοιχα, παρατείνεται και η θητεία της ορισθείσας προσωρινής διοίκησης.

Η συνδρομή των προϋποθέσεων του τρίτου εδαφίου διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

β) Στις περιπτώσεις των Φορέων ιδιωτικού τομέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπου συντρέχουν οι διαπιστώσεις των παρ. 4 και 5 ή όταν διαπιστώνεται σοβαρή παραβίαση των διατάξεων του καταστατικού τους, καθώς και σε περίπτωση λήξης της θητείας της προσωρινής διοίκησης ή της τυχόν παράτασής της, κατά τα οριζόμενα στην περ. α, εφόσον κατά τον χρόνο αυτόν εκτιμάται αιτιολογημένα ότι δεν είναι δυνατή η ανάδειξη νέας διοίκησης που να εξασφαλίζει την εύρυθμη και σύννομη λειτουργία των προνοιακών Μονάδων, το κατά τόπον αρμόδιο Πρωτοδικείο της έδρας του Φορέα, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε θεμελιώνει έννομο συμφέρον ή του Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, διορίζει ως προσωρινή διοίκηση του Φορέα νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, το οποίο επιδιώκει παρεμφερείς σκοπούς, και τάσσει στην προσωρινή διοίκηση συγκεκριμένα διαχειριστικά καθήκοντα, ιδίως τη διοίκηση των Μονάδων που λειτουργεί ο Φορέας για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Με την ίδια απόφαση και για το ίδιο διάστημα το Δικαστήριο δύναται να αφαιρέσει από τον Φορέα την άσκηση της επιμέλειας των προσώπων που του έχει ανατεθεί και φιλοξενούνται στις Μονάδες που λειτουργεί προς διασφάλιση του συμφέροντος των ωφελούμενων προσώπων.

γ) Στις περ. α) και β), ο Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας δύναται να διορίζει Κυβερνητικό Επίτροπο, έναν υπάλληλο του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, προϊστάμενο Διεύθυνσης με τον αναπληρωτή του, ο οποίος συμμετέχει στις συνεδριάσεις του εκτελεστικού οργάνου, χωρίς δικαίωμα ψήφου. Αν από τότε που εκδόθηκε η δικαστική απόφαση της περ. β), μεταβλήθηκαν οι συνθήκες, το δικαστήριο δύναται, ύστερα από αίτηση όποιου θεμελιώνει έννομο συμφέρον, να μεταρρυθμίσει την απόφασή του, λαμβάνοντας υπόψη τις νέες συνθήκες, ανακαλώντας ή μεταρρυθμίζοντας την απόφασή του, σύμφωνα με το συμφέρον των ωφελούμενων προσώπων.

δ) Εφόσον μοναδικός ή κύριος καταστατικός σκοπός του Φορέα είναι η παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και έχει επιβληθεί ανάκληση των αδειών του, ο Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, δύναται να προσφύγει στο κατά το άρθρο 825 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αρμόδιο δικαστήριο, με αίτημα τη λύση του Φορέα, τη θέση του σε εκκαθάριση και τη διάθεση της περιουσίας του για σκοπούς παρεμφερείς με τους καταστατικούς σκοπούς του Φορέα».

Β. Οι Περιφέρειες της χώρας ασκούν επίβλεψη και συνεχή παρακολούθηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ως προς την ποιότητα και την επάρκεια αυτών, μέσω του θεσμού του κοινωνικού συμβούλου, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995, όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 100 του ν. 5041/2023 (Α'87), με την οποία, εκτός των άλλων, προβλέπεται ότι:

«Ο κοινωνικός σύμβουλος ασκεί επίβλεψη και συνεχή παρακολούθηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τους Φορείς ως προς την ποιότητα και την επάρκεια αυτών, καθώς και ως προς την τήρηση των ειδικότερων υποχρεώσεων των ως άνω Φορέων που πηγάζουν από την κείμενη νομοθεσία.

Ο κοινωνικός σύμβουλος πραγματοποιεί αυτοψίες στους χώρους των Φορέων που υπάγονται στον έλεγχό του, ανεξάρτητα από το εάν οι εν λόγω Φορείς εποπτεύονται από τις οικείες περιφερειακές ενότητες ή υπάγονται στον έλεγχό του βάσει του π.δ. 99/2017 (Α' 141), κατ' ελάχιστο μία φορά το εξάμηνο, συντάσσοντας ακολούθως σχετική έκθεση αξιολόγησης για την οργάνωση και λειτουργία κάθε φορέα και για την εν γένει ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, προβαίνοντας σε συστάσεις και υποδεικνύοντας συγκεκριμένες ενέργειες και λήψη μέτρων, όπου απαιτείται. Αν κρίνεται σκόπιμο, οι αυτοψίες γίνονται συχνότερα και όσες φορές απαιτείται για την άμεση επαφή και παρακολούθηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τον Φορέα».

Οι εκθέσεις υποβάλλονται, κατά περίπτωση στην αρμόδια υπηρεσία της οικείας περιφερειακής ενότητας, με ταυτόχρονη κοινοποίηση στον φορέα, στην αδειοδοτούσα αρχή, στην αρμόδια διεύθυνση του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και στην υπηρεσία που ασκεί την εποπτεία στους Οργανισμούς

Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την περίπτωση των Φορέων που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών.

Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, ο κοινωνικός σύμβουλος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα αρχεία των Φορέων, τους οποίους επιβλέπει, καθώς και στους φακέλους των ωφελούμενων φυσικών προσώπων.

Οι ελεγχόμενοι Φορείς υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις συστάσεις του κοινωνικού συμβούλου και να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα συμμόρφωσης προς τις υποδείξεις των εκθέσεων αξιολόγησης.

Η συμμόρφωση ή μη των Φορέων, σύμφωνα με όσα ορίζονται παραπάνω, λαμβάνεται υπόψη κατά τις διαδικασίες αδειοδότησης, πιστοποίησης, καθώς και επιχορήγησής τους από πιστώσεις του Υπουργείου.

Για την αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων του κοινωνικού συμβούλου, προβλέπεται η παροχή ειδικής ενιαίας επιμόρφωσης στους επαγγελματίες που αναλαμβάνουν τον ρόλο αυτόν, υπό τον συντονισμό πλέον του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

Τουλάχιστον μία φορά το εξάμηνο, στους Φορείς διενεργείται πρόσθετη αυτοψία από κλιμάκιο δύο (2) τουλάχιστον αρμοδίων προς τούτο υπαλλήλων γειτονικής Περιφερειακής Ενότητας, μεταξύ των οποίων και ο κοινωνικός σύμβουλος. Η πρόσθετη αυτοψία σκοπό έχει να ελεγχθεί η ποιότητα και επάρκεια των παρεχόμενων από τον Φορέα υπηρεσιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα για τον έλεγχο και από τις υπηρεσίες της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.

Ο Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, μπορεί να αιτηθεί ανά πάσα στιγμή τη διενέργεια ελέγχου, επιθεώρησης ή έρευνας Φορέα από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (αίτημα που συνεκτιμάται από τον Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 100 του ν. 4622/2019 - Α' 133), όπως και τη διενέργεια έκτακτων αυτοψιών από την οικεία Περιφέρεια.

Γ. Επιπλέον οι ΜΦΗ περιλαμβάνονται στους φορείς του άρθρου 54 του ν. 4837/2021 (Α' 178), με τις διατάξεις του οποίου, όπως ισχύουν, καθορίζονται οι υποχρεώσεις των φορέων κοινωνικής πρόνοιας που παρέχουν υπηρεσίες σε ενήλικα άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένους και χρονίως πάσχοντες, με σκοπό την πρόληψη περιστατικών κακοποίησης.

Στο πλαίσιο αυτό εφαρμόζονται αναλόγως οι παρακάτω διατάξεις του ν.4837/2021:

α) του άρθρου 4, περί υποχρέωσης αναφοράς στις αρμόδιες αρχές κάθε περιστατικού κακοποίησης,

β) του άρθρου 5, περί υποχρέωσης ορισμού Υπεύθυνου Προστασίας Ωφελουμένων,

γ) των άρθρων 7 και 8, περί θέσπισης κωλυμάτων απασχόλησης προσωπικού σε φορείς δημοσίου ή ιδιωτικού φορέα ατόμων που έχουν καταδικαστεί αμετάκλητα για :

1) Τα εγκλήματα που προβλέπονται στο 19ο κεφάλαιο του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα και τα εγκλήματα σχετικά με την οικογένεια των άρθρων 360 και 360Α του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95),

- 2) Τα εγκλήματα του ν.3500/2006 (Α` 232) για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας,
- 3) Την εμπορία ανθρώπων, σύμφωνα με το άρθρο 323Α του Ποινικού Κώδικα (ν.4619/2019,Α' 95) και τον ν. 4251/2014 (Α` 80),
- 4) Τη διακίνηση ναρκωτικών, σύμφωνα με τον ν. 4139/2013 (Α` 74),
- 5) Τα εγκλήματα των άρθρων 187, 187Α, 187Β, 299, 306, 308 έως 312 και 324 του Ποινικού Κώδικα.
- 6) Τα εγκλήματα των άρθρων 300 (ανθρωποκτονία κατ' απαίτηση) και 301 (συμμετοχή σε αυτοκτονία) του Ποινικού Κώδικα.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ